

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av undervisning i
förskoleklass vid Grimstaskolan, Stockholms
stad

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om skolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisning i förskoleklass under hösten 2014. Granskningen vid Grimtaskolan i Stockholms stad ingår i detta projekt.

Grimtaskolan besöktes den 23–25 september 2014. Ansvariga inspektörer har varit undervisningsråd Eva Edlund och utredare Maud Karlström. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisning i förskoleklass genomförs i ytterligare 19 skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Den enskilda rapporten kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Grimtaskolan

Grimtaskolan är en kommunal skola som finns i stadsdelen Vällingby i Stockholms kommun. Skolan som omfattar förskoleklass till och med årskurs 9 har 596 elever varav cirka 85 procent av eleverna har ett annat modersmål än svenska. På skolan finns tre förskoleklasser med 24, 24 och 25 elever.

Skolinspektionen har under tre dagar följt en av Grimtaskolans förskoleklasser med 24 elever. I förskoleklassen undervisar till största del en förskollärare. Dessutom arbetar två barnskötare i förskoleklassen. Under höstterminen 2014 finns ytterligare en resursperson i förskoleklassen som ligger utanför ordinarie resursfördelning. Förskolläraren har de senaste åren deltagit i en fortbildningsinsats med temat "Förskoleklassen – en bro mellan förskola och skola" och

Förskoleklassens rikskonferens. En av barnskötarna har under senare år deltagit i fortbildningsdagar kring funktionsnedsättningen AD/HD.

Förskoleklassens undervisning bedrivs huvudsakligen i en lokal som består av ett stort rum med både en öppen yta där samlingar och rörelselekar sker och en yta möblerad med bord och stolar där eleverna kan sitta och arbeta. I anslutning till detta rum finns flera mindre rum där eleverna kan arbeta i mindre grupper med lek och skapande. Förskoleklassen använder även skolans idrotts-hall som ligger i anslutning till skolgården. På skolgården finns lekutrustning och i nära anslutning till skolan finns en utemiljö som består av en äng, skog, sjö och vikingagravar. På eftermiddagarna är fritidshemmet integrerade i förskoleklassens lokaler.

Resultat

1. Det är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat

Här granskas om lärandemiljön präglas av att läraren är lyhörd, inkännande och uppmärksammar elevernas behov av stöd. Här granskas vidare om lärandemiljön präglas av att stimulera och vidareutveckla elevernas lust, engagemang, intresse och nyfikenhet. Här granskas också om eleverna i undervisningen får upptäcka och undersöka utan att riskera att misslyckas eller förväntas komma fram till ett rätt eller fel svar/lösning.

Observationer av undervisningen visar att lärare och övrig personal strävar efter att skapa ett gott lärandeklimat i gruppen. Under de dagar skolinspektionen besöker verksamheten uppmärksammas alla elever varje morgon genom att lärarna hälsar på dem och tar dem i hand. Lärare och övrig personal bemöter eleverna på ett respektfullt sätt genom att lyssna på vad eleverna har att säga och låta dem tala till punkt.

Vid lärarintervjuer framkommer att eleverna kommer från både små och stora förskolor och några av eleverna har inte gått i förskola innan de börjar förskoleklass. "Det är väldigt pratigt och elever har svårt att sitta still fast klimatet är gott och hjärtligt" säger läraren. Observationer visar att läraren och övrig personal ingriper direkt vid bristande arbetsro, nedsättande uttryck eller om en elev skrattar åt något som en annan elev säger. "Vi skrattar mycket men man får inte skratta åt varandra" säger en elev. I lärarintervjuer framgår att "arbetsro är bland det svåraste man kan jobba med. Jag tycker inte det ska vara knäpptyst men eleverna ska lära sig lyssna på varandra och på lärarna. Eleverna ska förstå det sociala samspelet, visa respekt. Att det är pratigt innebär inte alltid att det är störande".

Läraren är inkännande och lyhörd och upprätthåller elevernas motivation genom att växla mellan olika aktiviteter när det börjar bli oroligt i gruppen. Ett exempel på detta är när eleverna arbetar med olika lägesbegrepp och i slutet av arbetspasset säger läraren *"jag ser att det kryper i kroppen på er och vi ska göra två saker innan vi tar rast"*. I samband med detta startar läraren en CD-skiva och säger nu kör vi *"röris"*. Det innebär att läraren gör olika rörelser till musik som eleverna gör efter honom. Ett annat exempel är när eleverna suttit i samlingen i 45 minuter och läraren säger *"nu vet jag vad ni behöver och jag behöver det också, vi behöver resa oss upp"*. I samband med detta initierar läraren en annan typ av rörelselek.

Läraren använder sig av mycket sång, musik och rörelse i undervisningen och vid observationer visar eleverna engagemang och lust till de övningar som utförs. Ett exempel är när läraren plockar fram en trumma och frågar eleverna om de kan räkna till fyra. Läraren slår fyra slag på trumman och eleverna går runt i en ring. När läraren slutar trumma på fyra ska eleverna stanna till och *"frysa"* i den ställning de befinner sig. De ska föreställa monster, sömngångare, långa giraffer och kanelbullar med mera. Eleverna utför övningen med stort engagemang.

Observationer visar att elevernas lärande sker utan att de riskerar att misslyckas. Ett exempel på detta är i samband med samlingen när eleverna tillsammans med läraren resonerar sig fram till vilken veckodag och månad det är. Läraren frågar vilken veckodag det är idag och en elev säger *"lördag"* då konstaterar läraren *"ja, lördag är en veckodag och då är man ledig"* och så ställer han återigen frågan vilken veckodag det är idag utan att korrigera eleven. Ett annat exempel är när de arbetar med lägesbegrepp och läraren låter eleverna vara en del av undervisningen genom att sitta på ett bord, under ett bord, stå i en papperskorg, mittemellan två stolar och så vidare. Läraren ställer många öppna frågor som inte har ett rätt eller fel svar och säger ofta *"ja, så kan det vara, kan det vara på fler sätt?"*. Exempelvis när de sjungit en *"månadssång"* och läraren frågar eleverna vad som menas med att oktober, november och december är så grå. Eleverna kommer med olika förslag, till exempel *"det inte är så mycket sol, det är höst och att det gråa är moln"*. En lärare beskriver hur de arbetar för att eleverna inte ska riskera att misslyckas *"vi säger inte att elever svarar fel, utan försöker vända och vrida på frågorna så att eleverna ska kunna komma framåt"*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det i mycket hög grad är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat i förskoleklassen. Lärare och övrig personal bemöter eleverna på ett respektfullt sätt och stödjer eleverna både verbalt och icke verbalt. Lärare och övrig personal ingriper direkt vid nedsättande kommentarer och bristande arbetsro. Lärare och övrig personal är

inkännande och stödjer elevernas lärande genom att de ofta resonerar sig fram till olika slutsatser istället för att ställa frågor som kräver ett "rätt eller fel" svar.

2. Undervisningen utgår från de övergripande målen för kunskaper i läroplanen

Här granskas om undervisningen planeras utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper. Här granskas också om undervisningen medvetet genomförs utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper.

Utifrån den dokumentanalys som Skolinspektionen gjort framgår att det på skolan finns en "Grovplanering för Grimstaskolans förskoleklasser för läsåret 2014/2015". Grovplaneringen är uppdelad i läsårets månader och under varje månad finns tre rubriker; svenska/språkträning, matematik och tema/övrigt arbete. Exempel på innehåll är; vi arbetar med lägesord, vi arbetar med räknesagor, hösten, vi arbetar med fler och färre, vi arbetar med geometriska former med mera.

Skolinspektionens dokumentanalys av planeringen för mars månad 2014 visar vad undervisningen kommer att behandla varje dag. Till exempel samling, sortera, vilket ljud kommer först, rast, saga, frukt, ramsräkna, vilka ord låter lika i början, musik, rytmik med mera. Skolinspektionen konstaterar att denna planering handlar om vad som ska "göras" utan någon koppling till de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. På skolan saknas dokumenterad planering där syfte, innehåll, genomförande och uppföljning framgår.

Vid lärarintervjuer framgår att de övergripande målen för kunskaper i läroplanen inte medvetet används när undervisningen planeras. Läraren uppger att planeringen mestadels utgår från "min egen erfarenhet" och "vad som fungerat bra tidigare". Det är förskolläraren som planerar den undervisning som utförs av förskoleklassens övriga personal. I observationer framgår att undervisningens innehåll kan kopplas till de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Till exempel när de under samlingen genom att räkna antalet elever och samtala om ordningstal tränar sig i att "kunna använda sig av matematiskt tänkande för vidare studier och i arbetslivet". Under de dagar Skolinspektionen granskar undervisningen användes dagligen musik och drama i undervisningen vilket också är ett av de övergripande kunskapsmålen i läroplanen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i ganska låg grad medvetet planeras utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. I Grimstaskolans grovplanering framgår vilka arbetsområden som ska behandlas under läsåret och i den planering för mars månad som Skolinspektionen tagit del av framgår enbart vad som ska "göras" i undervisningen. Inget av ovan nämnda dokument innehåller någon information om vilka över-

gripande mål för kunskaper i läroplanen läraren valt att fokusera på. Vid observationer av undervisningens genomförande framgår dock att den kan kopplas till läroplanens övergripande mål för kunskaper. Undervisningen planeras och genomförs utifrån lärarens tidigare erfarenheter och inte utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper.

3. Undervisningen är välorganiserad och synliggör elevernas lärande

Här granskas om syfte med aktiviteterna är tydliga för eleverna. Här granskas också om läraren kontinuerligt under arbetspasset säkerställer att eleverna förstår vad som förväntas av dem och vad som ska hända. Här granskas också om läraren gör ett tydligt sammanfattande aktivitetsslut.

Av observationer framgår att undervisningen är välorganiserad genom att det finns en tydlig struktur för start och genomförande av aktiviteten. Läraren och övrig personal säkerställer att eleverna förstått vad som förväntas av dem och vad som ska "göras" under arbetspasset. *"Men det finns elever som inte förstår innebörden då förklarar jag på ett annat sätt eller ber en kollega förklara"* säger läraren. Observationer visar att läraren inleder dagen med en samling som genomförs på liknande sätt varje dag. En elev håller i samlingen och ropar upp klasskamraterna med stöd av läraren. När det är utfört räknar eleven antalet pojkar och flickor och skriver upp antalet på tavlan. Därefter går man igenom veckodag och datum. Observationer visar att arbetspassens aktiviteter startas utan att syftet med undervisningen tydliggörs för eleverna vilket innebär att de inte förstår varför de ska utföra aktiviteten och vad målet med den är.

Aktiviteter avslutas ofta med en ny kort aktivitet som kan vara en rörelselek, rim, ramsa eller att eleverna får gå på rast utifrån vilket ljud deras namn börjar på eller vilken färg de har på sina kläder. När aktiviteterna avslutas sker vanligen inte någon sammanfattning eller återkoppling av aktiviteten. Eleverna ges i huvudsak inte tillfälle att reflektera över sitt eget lärande. Vid ett tillfälle som Skolinspektionen observerar samlar dock läraren ihop klassen efter arbetspassets slut och sammanfattar vad som varit bra och mindre bra med idrottspasset de precis genomfört. Det som varit bra var att eleverna varit med på flera lekar och det som varit mindre bra var att flera av eleverna haft svårt för att lyssna. Läraren berättar för eleverna att det är på idrottspassen flest elever gör sig illa och att de därför måste vara försiktiga och lyssna.

I lärarintervjuer framgår att läraren brukar prata om syftet med olika aktiviteter och att i början av höstterminen pratade de om varför man går i skolan. Läraren berättar också om att de brukar gå igenom vad de gjort i "stavelseboken" med eleverna. Vidare framkommer att läraren ibland upplever det som svårt att prata med eleverna om undervisningens syfte; *"för vissa elever är det en mognadsfråga, det är svårt med sådana här grupper då elever befinner sig på så olika nivåer"*.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen är väl-organiserad men i ganska låg grad synliggör elevernas lärande. Arbetspassen börjar med att läraren förklarar vad eleverna ska göra, men vilket syfte aktiviteten har kommuniceras inte med eleverna. Läraren säkerställer att eleverna vet vad som ska "göras" men utan att förklara syfte och mål med undervisningen. Undervisningen avslutas i huvudsak utan en sammanfattning av aktiviteten för att synliggöra elevernas lärande.

4. Undervisningen är varierad och möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar, intressen samt ger utmaningar

Här granskas om undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och att det ges möjlighet att genomföra olika aktiviteter vid samma tillfälle. Här granskas också om läraren använder sig av olika arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. Här granskas vidare om läraren använder lek och skapande som en arbetsmetod för lärande.

Förskoleklassen har verksamhetstid mellan klockan 08.30 och 12.30 varje dag inklusive lunch. Varje dag inleds med ett 60 minuters arbetspass som börjar med en samling som varierar i tidslängd beroende på elevernas uthållighet. Under samlingen tränar eleverna sin samarbets- och kommunikationsförmåga, turtagning, koncentration och uthållighet. När läraren ser att det börjar "krypa i kroppen" på eleverna byts det snabbt till en aktivitet som innehåller någon form av rörelse. Därefter följer en rast med efterföljande fruktstund och högläsning av läraren. Dagen avslutas med ett arbetspass där eleverna delas in i mindre grupper och arbetar med språkträning, färger, former och skapande. Måndag är utedag om vädret tillåter och på torsdag har de ett idrottspass.

Observationer av undervisningen visar att anpassningar utifrån elevernas behov sker genom att en eller flera elever under ett arbetspass kan gå iväg med en personal för att träna på saker de har svårigheter med. Som exempel kan nämnas en relativt nyanländ elev som fick extra språkträning i svenska språket. I samtal med förskoleklasslärare uppges att det inte ges något modersmålsstöd inom ramen för förskoleklassens undervisning. Modersmålsstöd ges istället inom fritidshemmet verksamhetstid. Undervisningen är varierad på så sätt att olika aktiviteter utförs under dagen men det finns inget utrymme till variationer inom aktiviteten, i de flesta fall gör eleverna samma saker i samma takt. De dagar Skolinspektionen granskar undervisningen utförs de flesta aktiviteterna gemensamt, även de aktiviteter som utförs i mindre grupper. Till exempel när en mindre grupp arbetar med att "blanda färger" gör alla samma saker samtidigt. Läraren förklarar steg för steg hur de ska göra och det finns inget utrymme för egna initiativ från eleverna. En elev beskriver hur de arbetar på följande sätt; "ibland jobbar vi lika, ibland olika, fast många dagar gör vi lika". I intervju med lärare framgår att "hittills har vi inte jobbat varierat, målsättningen är

att framåt jul kunna anpassa undervisningen bättre utifrån elevernas förutsättningar. I grupperna jobbar vi med samma saker”.

För de elever som fort blir klara med en uppgift ges inga mer utmanande uppgifter. Vid elevintervjuer framkommer att *”ibland när man är klar då kan man få välja var man vill vara, till exempel i byggrummet eller målarrummet”*. En annan elev berättar *”någon gång då jag målat fort klart en ros fick jag måla något annat”*. Läraren bestämmer i de flesta fall vad eleverna ska göra. Ibland kan eleverna få föreslå vilka djur de ska föreställa eller vilka rörelser som ska utföras i en lek.

I dokumentet *”Grimstaskolans förskoleklasser – så här arbetar vi”* beskrivs hur man i stora drag arbetar mot de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Som exempel beskrivs skolans arbetssätt när det gäller leken genom att *”i leken stimuleras fantasi, inlevelse, kommunikation, förmåga till symboliskt tänkande samt förmåga att samarbeta och lösa problem. Att kunna leka tillsammans med andra barn är viktigt för barnets fortsatta utveckling, lärande och skolgång”*.

I lärarintervjuer framgår att i förskoleklassen har leken en central betydelse. *”Leken är det viktigaste av allt som inlärningsmetod. Vi kan leka svenska, matematik med mera”* säger läraren. Observationer av undervisningen visar att läraren använder leken som metod för lärande i undervisningen. Eleverna får i leken utveckla fantasi och kreativitet. Ett exempel är under idrottspasset när deras fantasi och kreativitet får utlopp genom leken *”kom alla mina barn”*. Eleverna ska i övningen föreställa olika djur och de löser uppgiften på olika sätt när de föreställer ormar, elefanter, krokodiler med mera. Under de dagar Skolinspektionen granskar undervisningen arbetar eleverna till övervägande del med lek som är vuxeninitierad. Inslagen av den spontana leken som initieras av eleven är få.

Under de dagar Skolinspektionen granskar undervisningen ser vi flera exempel på att eleverna får uttrycka sig genom drama, rytmik, musik, rim och ramsor. Läraren säger *”vi har barn som behöver få leka sig in i svenska språket”*. Skolinspektionen ser inte så mycket skapande i undervisningen under de dagar förskoleklassen granskas. Vid lärarintervju framkommer dock *”skapande är jätteviktigt, men vi har inte hunnit börja jobba med olika aktiviteter för eleverna ännu”*. Vid samtal med elever framgår att de *”har samling och leker”* i förskoleklass.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver anpassas så att de elever som behöver mer utmanande uppgifter för att utvecklas får det. Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen i högre grad behöver varieras för att möta elevernas olika förutsättningar och behov. Eleverna bör ges möjligheter att utföra olika aktiviteter vid samma tillfälle. Till exempel genom att använda sig av olika arbetssätt vid samma aktivitet. Leken

som arbetsmetod används i undervisningen i ganska hög grad. Dock behöver den spontana elevinitierade leken och skapandet ges större utrymme.

5. Läraren följer upp elevernas utveckling och lärande

Här granskas om läraren ger återkoppling till eleverna under aktiviteterna, Här granskas också om eleverna ges möjlighet att reflektera över undervisningens innehåll och sitt lärande. Här granskas vidare om elevernas utveckling och lärande följs upp regelbundet.

Observationer av undervisningen visar att lärarnas återkoppling är av uppgiftsorienterad karaktär med syfte att föra eleverna framåt i arbetet med uppgiften. Även här handlar det om elevernas "görande" utan att de förstår syfte och mål med aktiviteten. Observationer visar vidare att läraren i sin undervisning inte ger eleverna formativ återkoppling som förklarar för eleven hur den kan arbeta för att utvecklas mot de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Läraren låter inte eleverna reflektera över och utvärdera undervisningens innehåll och form. Under de dagar Skolinspektionen granskat undervisningen samtalade inte lärare och övrig personal med eleverna om vad de lärt sig. I lärarintervjuer framkom dock att det kan förekomma spontana samtal med eleverna kring deras lärande *"inte direkt efter aktiviteter... inte formellt, vi pratar spontant efter arbetspass om hur det blev, till exempel om en elev visar något som de lärt sig"*.

Vid lärarintervjuer framgår att elevernas lärande och utveckling följs upp via olika tester som utförs två gånger per år *"vi kollar av vad de förstår av matematiskt tänkande, språket med mera"*. Enligt skolans rektor utgör dessa tester ett viktigt underlag för bedömningen av elevernas kunskaper i svenska språket. *"Då upptäcker man många elever som man tror kan bättre svenska än de kan, ord kan saknas och så vidare"*. På skolan används dokumentet "Underlag för resultatdialog", ett system med röda, gröna, gula och blå markeringar. Som exempel kan nämnas att om en elev har röd markering inom något område ska det sättas in extra stöd. Dokumentet ligger till grund för hur undervisningen anpassas utifrån elevernas individuella förutsättningar men även för att följa upp undervisningen på grupp- och skolnivå.

Vårdnadshavarna erbjuds ett utvecklingssamtal per år och det första mötet med skolan ska vara positivt. Behöver man lyfta något annat i samtal med vårdnadshavarna bokas en egen tid för det. Dokumentstudier visar att i de underlag som används i samband med utvecklingssamtalen finns en beskrivning av elevens sociala utveckling som kan omfatta elevens karaktär och beteenden. Skolinspektionen understryker att dokumentation ska upprättas på ett sådant sätt att hänsyn tas till elevens integritet och att det är skolans rektor

som beslutar om utformningen av den skriftliga information som ges i samband med utvecklingssamtalet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att läraren i ganska låg grad ger återkoppling till eleverna under aktiviteterna. Den återkoppling som sker är av uppgiftsbaserad karaktär med syfte att föra elevernas arbete med olika uppgifter framåt. I undervisningen saknas möjligheter för eleverna att reflektera över undervisningens innehåll och sitt eget lärande. Läraren och rektor följer i hög grad upp och dokumenterar elevernas lärande och utveckling på individ- grupp- och skolnivå.

6. Förskoleklasslärarna samarbetar med varandra och samverkan och samarbete finns mellan förskoleklass och skolan

Här granskas om samarbetsformer finns mellan lärare i förskoleklass. Här granskas också om samverkan och samarbete finns mellan förskoleklassen och skolan för att utbyta kunskaper och erfarenheter och stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv mot de nationella målen.

På skolan finns tre förskoleklasser. I varje klass tjänstgör en förskollärare och två övrig personal som består av barnskötare eller fritidspedagog. I intervjuer med skolans rektor framgår att det är brist på fritidspedagoger: *"jag skulle vilja anställa fritidspedagoger men de är svåra att hitta"*. Förskoleklasslärarna har en gemensam planeringstid varje vecka där de samplanerar verksamheten och en gemensam plan för läsåret har upprättats. I lärarintervjun framkommer att läraren vill ha en "förskoleklass med öppna dörrar" där man tar tillvara på varandras kompetenser. Till exempel genom att en lärare har musik med alla förskoleklasser och en annan lärare har skapande aktiviteter med alla förskoleklasser. I lärarintervjun framgår att en plan för detta arbete håller på att upprättas. Förskoleklassens personal ingår i arbetslaget "F-3" men det mesta samarbetet sker med förskoleklassernas personal.

Det finns förutsättningar för samverkan och samarbete mellan förskollärare och övrig personal inom förskoleklassen men i lärarintervjuer framkommer att den tid de har till förfogande i dagsläget inte passar ihop med verksamhetens tider eftersom den infaller i samband med lunchen. Personalen i förskoleklassen tjänstgör även i fritidshemmet vilket försvårar möjligheterna till en gemensam planeringstid. Vid lärarintervjun framkommer att även om reflektion över den egna undervisningen sker varje dag skulle det vara önskvärt om det kunde ske mer formellt och gärna tillammans med någon annan. *"Vi har pratat om att man går in i varandras verksamheter och observerar för att ge feedback"* säger läraren. *"Det är sällan vi analyserar vad vi har gjort, till och med på våra utvecklingsdagar. De är ofta så fullspäckade"* fortsätter läraren.

Utifrån Skolinspektionens dokumentanalys framgår att det finns rutiner för överlämning av elever i förskoleklass till grundskolan. Mottagande lärare utses tidigt på vårterminen som därefter ges tillfälle att besöka klassen vid flera tillfällen under vårterminen. Mottagande lärare och överlämnande lärare deltar i överlämnandekonferens i juni då även elevdokument lämnas över. De dokument som lämnas över är "Underlag för resultatdialog" som tidigare nämnts ovan. För elever i behov av särskilt stöd sker en överlämning tidigare under våren där även skolans specialpedagog är inkopplad. I samband med skolstart följer en fritidspedagog eller barnskötare med sin förskoleklass till årskurs 1 och tanken är att den personen följer med klassen till och med årskurs 3. På skolan finns ett faddersystem som innebär att äldre och yngre elever deltar i gemensamma aktiviteter vid till exempel temadagar.

I intervju med skolans rektor framkommer att lärare i årskurs 1 brukar schemaläggas i förskoleklass för att undervisa i "att skriva sig till läsning" inspirerad av forskaren Trageton.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärarna i skolans förskoleklasser i ganska hög grad samarbetar med varandra. Rektor behöver dock se till att skapa bättre förutsättningar till planeringstid för förskollärare och övrig personal i förskoleklass. Rektor behöver också skapa förutsättningar för ett kollegialt lärande där lärarna ges möjlighet att utbyta kunskaper och erfarenheter med varandra, inte enbart via gemensam planeringstid. För övergången till grundskolan från förskoleklass finns ett utvecklat samarbete som stödjer elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om undervisningen i förskoleklass utgår från en målstyrd strategi för hur elevers lärande genom lek kan leda till att elever utmanas, motiveras och stärks i sin tilltro till den egna förmågan och därmed förbereds för fortsatt utbildning. Projektets övergripande frågeställningar är:

1. Utgår undervisningen i förskoleklassen från läroplanens övergripande mål?
2. Tydliggörs läroplanens övergripande mål för eleverna?
3. Följer lärarna upp elevernas utveckling och lärande?
4. Arbetar lärarna i förskoleklassen för att stimulera ett lärande genom lek?
5. Utmanas och stöttas eleverna i sitt lärande genom att de får undersöka och utforska utan att riskera att misslyckas?

Metod och material

Hur förskoleklassens elever utvecklas mot läroplanens mål och riktlinjer definierar god kvalitet för förskoleklassens verksamhet. Undervisningen i förskoleklassen ska utgå från läroplanens (Lgr 11) del 1 och 2 men inte del 3 (kursplanerna) eftersom det inte finns några kursplaner med kunskapskrav för förskoleklassen. Varje huvudman har stor frihet att utforma sitt arbete så att eleverna utvecklas mot de nationella målen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i förskoleklass utifrån hur väl huvudmannen, på olika sätt, lyckas utveckla verksamheten i förskoleklassen mot de nationella målen.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Granskningen av undervisningen i förskoleklass innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation och besöker skolorna, observerar undervisningen, intervjuar lärare och rektor samt samtalar med elever. All information analyseras sedan för varje enskild skola och sammanställs och redovisas i ett beslut för skolan och i denna rapport.